

РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ АГРАРНОГО РИНКУ РЕГІОНУ.

Актуальною проблемою, на наш погляд, є необхідність функціонування інфраструктури аграрного ринку, розвиток головних учасників цього процесу. Проблемам формування й розвитку інфраструктури ринків в аграрній сфері присвячені праці багатьох вчених-економістів: П. Гайдуцького, Т.Дудара, С.Дусановського, Й.Завадського, П.Пуцентейла, П.Саблука, В.Юрчишина та ін. Однак, незважаючи на велику кількість наукових розробок, виникає необхідність дослідження сучасного стану інфраструктури аграрного ринку Тернопільського регіону.

Ринкова інфраструктура аграрного комплексу є системою підприємств та організацій, що обслуговують сільськогосподарських товаровиробників. Вона створюється, з метою здійснення певних функцій: оптова та роздрібна торгівля, транспортування, зберігання, стандартизація, інформаційне забезпечення. Вартість виконання цих функцій пропорційно впливає на ціну, за якою продукція потрапляє до кінцевого споживача [2].

В агропромисловому комплексі регіону, з метою модернізації інфраструктури, протягом останніх трьох років реалізовано 24 інвестиційних проекти з будівництва та реконструкції тваринницьких, а також рослинницьких комплексів.

Введено в експлуатацію насіннєвий комплекс, який створений на базі місцевого ПАП “Агропродсервіс” у с. Настасові Тернопільського району. Завершено реконструкцію та введено в дію молочні комплекси в с. Соколів, с. Осівці та в с. Пилява Буцацького району проектною потужністю 1200 гол. корів кожен; ТОВ “Агропродсервіс-Інвест” проведено реконструкцію тваринницьких приміщень та будівництво доїльного залу на 500 корів у смт Козлів Козівського району; в с. Скорики Підволочиського району ТОВ “Україна” проведено реконструкцію приміщень для утримання поголів’я ВРХ; у с. Товстенке Чортківського району введено в експлуатацію крохмальний завод на 200 тис. тонн переробки картоплі на рік; у с. Острів Тернопільського району введено в експлуатацію першу чергу елеватора місткістю 180 тис. тонн зберігання зерна; в смт Підволочиськ ТОВ “Україна” введено в експлуатацію другу чергу елеватора потужністю 30 тис. тонн зберігання зерна [1].

Для забезпечення продовольчого ринку продуктами внутрішнього виробництва та нарощування експорту, відкрито найбільший в Україні тепличний комплекс “DF Agш”, який розташований у селі Синьків Заліщицького району, а також введено в експлуатацію три насіннєвих заводи загальною потужністю виробництва насіння 55 тонн/год, два

картоплесховища ємкістю 37,5 тис. тонн та 2 овочесховища ємкістю 1,5 тис. тонн.

Переробну та харчову промисловість агропромислового комплексу Тернопільського регіону представляють 125 підприємств та понад 100 малих суб'єктів господарювання - юридичних і фізичних осіб, які здійснюють переробку сільськогосподарської продукції, а також виробництво харчових продуктів.

У 2015 році частка регіону в загальноукраїнських обсягах виробництва замороженої яловичини склала 31%, спирту етилового - 29,3%; цукру-піску бурякового - 13,8%. Обсяги реалізованої харчової продукції в області становлять 4,3 млрд гривень, частка галузі у реалізованій продукції залишалась найбільшою серед інших галузей промисловості області й зросла до 46,6%. За показником реалізованої продукції харчова та переробна галузь Тернопільщини у 2,8 раза відстає від Львівщини (12 млрд гривень), випереджує Волинську область (4,2 млрд гривень) і більше ніж в 1,7 раза - Рівненську область (2,5 млрд гривень).

Цукрова промисловість представлена 7 цукровими заводами, сумарною добовою потужністю переробки 26 тис. тонн буряків. В сезон 2015 року 4 працюючими заводами вироблено 285,8 тис. тонн бурякового цукру-піску, що перевищило обсяги виробництва цукру в області за останні 20 років. Підприємства Тернопільщини виробили 59,4 тис. тонн борошна, що дещо менше від Львівської області (60,8 тис. тонн) і випередили Рівненську (49 тис. тонн) та Волинську (25,0 тис. тонн) області [3].

В умовах значної залежності України від зовнішніх поставок нафти та продуктів її переробки, в даний час особливої актуальності набирає питання використання наявного потенціалу сільськогосподарської галузі щодо організації в державі широкомасштабного виробництва біологічних видів палива, зокрема біоетанолу та використання його взамін мінеральних видів палив. Сировиною для виробництва біоетанолу слугує побічний продукт цукрового виробництва - меляса, якої лише на цукрових заводах області в рік отримується від 40 до 80 тис. тонн. Іншою сировиною для виробництва біоетанолу являється зерно, найбільш економічно доцільним з якого є кукурудза, яку виробляє сільськогосподарська галузь області в обсягах понад 1 млн. тонн на рік.

На Хоростківському МПД ДП "Укрспирт" за кошти інвестора - групи компаній "Техінсервіс" (м. Київ) введено в дію дільницю з виробництва біоетанолу, або зневодненого етанолу, потужністю 160 тонн на добу. В 2014 році, через запровадження нових нормативно-правових документів у сфері обліку і оподаткування біопалива, виникнення неузгодженостей з фіскальними органами України, Хоростківське МПД виробило біоетанолу лише 5,5 тис. т.

Міністерством аграрної політики та продовольства України і ДП "Укрспирт" планувалось переведення на випуск біоетанолу ще двох спиртових заводів в області. У зв'язку з відсутністю державного фінансування, реконструкція ДП "Зарубинський спиртовий

завод” і ДП “Ковалівський спиртовий завод” не проведена. Незважаючи на незначну, але позитивну динаміку розвитку інфраструктури аграрного ринку регіону, залишилася низка проблемних питань, а саме:

- у промисловості: нестабільна кон'юнктура споживання місцевої продукції; нестача власних обігових коштів і капітальних вкладень у модернізацію виробничих потужностей; зростання цін на енергоносії (електроенергія, газ), що негативно впливає на собівартість продукції та її конкурентоспроможність; високе зношення основних фондів; низький рівень переробки місцевої сировини та висока ресурсозатратність виробництва, обмежена платоспроможність суб'єктів внутрішнього ринку; недостатні темпи впровадження інноваційних процесів у виробництво;
- у сільському господарстві: відсутність дієвих механізмів фінансово-кредитної підтримки розвитку тваринництва та будівництва об'єктів інфраструктури галузі; переважання якісних характеристик деякої іноземної продукції над вітчизняною (сільськогосподарська техніка, комплектуючі й запчастини до неї, вантажні автомобілі); невелика кількість в області експортоорієнтованих виробничих підприємств, які виготовляють конкурентоспроможну для іноземних ринків продукцію; недостатній розвиток виробничої та соціальної інфраструктури на селі.

На нашу думку, саме для розв'язання нагальних проблем аграрного ринку регіону, розвитку його інфраструктури необхідно:

- застосування нових економічних підходів та фінансової підтримки;
- забезпечення оновлення машинно-тракторного парку новою високопродуктивною технікою і обладнанням вітчизняного та зарубіжного виробництва, в тому числі і через систему фінансового лізингу;
- розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів області;
- розвиток мережі сезонних регіональних пунктів заготівлі цукрових буряків для обслуговування господарств населення, молокозаготівельних і м'ясозаготівельних кооперативів, контор по заготівлі і первинній переробці плодів, овочів і дикоростучих культур, оснащених їх сучасними засобами експрес-аналізу якісних показників, транспортом, холодильним та іншим устаткуванням і інвентарем;
- модернізація діючих переробних і харчових підприємств, які володіють певним експортним потенціалом, впровадження ними новітніх міжнародних стандартів виробництва і якості готової продукції;
- організація на базі діючих та створення нових переробних структур з виробництва відновлювальних біологічних видів енергоресурсів.

Реалізація цих заходів дасть змогу аграрному секторові економіки стати надзвичайно прибутковою галуззю регіону і зробити гідний внесок у розвиток держави загалом.

Література:

1. Пушкар З., Пушкар Б. Аналіз сучасного стану сільського господарства Тернопільської області // Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. Науковий журнал. – Тернопіль: Економічна думка, 2012. - Випуск 17. – С. 10 - 15.
2. Пуцентейло П.Р. Формування і розвиток інфраструктури аграрного ринку // Агроінком, 2008.
3. Стратегія розвитку Тернопільської області на період до 2020 року. [Електронний ресурс].